

ROUTE 2218

Vackra Byars Väg

Sevärdheter • Kultur • Natur

Upptäck Dalsland vid sidan om de stora stråken!
Färdas genom gamla byar och odlingsmarker. Se den omväxlande naturen med djupa skogar, små tjärnar och virvlande bäckar. Njut av utsikter över sjöar och berg. Stanna gärna till och gå på kortare eller längre strövtåg.

Bild från vägbygget på 1930-talet

Dalslandstuga i Ränsliden

Parstuga i Tångebyn

När vägen byggdes
Fram till början av 1900-talet fanns farbar väg förbi Årbol fram till Hallersbyn. Norr om Hallersbyn fick man ta sig fram på vindlande stigar mellan torp och gårdar. Körvägen fram till Ränsliden blev färdig år 1917 och resten av vägen till Mustadfors blev inte klar förrän 1936.

Byggnadstyper

I början av 1800-talet, när allmogen började få det bättre ställt, började man bygga enkelstugor med två våningar. Byggnadstypen förekom på flera håll men blev särskilt vanlig i Dalsland. Den kom därför att kallas dalslandstuga. Man byggde även ihop två enkelstugor till en s.k. parstuga. I Tångebyn finns en timrad parstuga där den äldsta delen byggdes redan 1760. Karakteristiskt för trakten är skiffertaken som fortfarande finns kvar på många hus. Skifferbrytning var förr en betydande industri i området.

15 Flathults gård är en av två gårdar i Dalsland som har fasaden helt täckt med skiffer. Den andra är Ekholmens gård vid Gunnarsnäs kyrka, Dals Rostock. Vägen fortsätter sedan mot Dalskog förbi den fina byn Norra Bäsane.

16 Vid Norra Bäsane finns ett naturreservat med över 300 arter mossor.

Lunnebobossen

17A Lunnebobossen är en opåverkad naturmiljö med stor vildmarks känsla och har ett rikt växt- och djurliv.

17B Lundebo blockfält Vägen mot Bäckefors passerar ett säregt område med stora block som tros ha bildats i plötsliga framskjutningar av den stillastående inlandsisen. Blockfältet och mossen ligger utanför kartan.

18 Kvarnstenar på Lianefjället I två hundra år, från början av 1700-talet till början av 1900-talet, högs kvarnstenar här på Lianefjället. Går man några hundra meter, rakt in i skogen mot kraftledningen, kan man på många ställen hitta påbörjade och skadade kvarnstensämnen. Ordet "fjäll" betecknar ingen fjällnatur utan är en gammal benämning på utmark.

Lianefjället
År 2007 gjordes här en naturvårdsbränning för att ge rikare biologisk mångfald. Nattskärnan häckar i området.

Grönhult
Här finns flera ristningar, hjulkors och älvkvarnar samt en hällkista från yngre stenåldern.

1 Årbofjället
Branta bergssluttningar med rik flora och fauna vid sjön Näsölen. Det är dock svårt att ta sig dit.

2 Årbol
Detta hus, Stenbacken, var tidigare gästgiveri. En av gästerna lär ha varit Karl XIV Johan under ett fälttåg mot Norge. Under huset finns rester av en källare från omkring 1510. Ladugården är byggd kring sekelskiftet 1800.

3 Ranneberget
I Rannebergets naturreservat finns Dalslands största grotta, kallad "He-grottan" eller "Jättestöva", ca 10 meter djup. Området består av lättvittrade, näringsrika bergarter och har ett rikt växt- och djurliv. Det är mycket kuperat och utsikten är fantastisk på flera ställen. Parkering finns vid Köttsjöns södra ände.

Kulturmiljö av riksintresse
Byarna och odlingslandskapet mellan Tegen och Hallersbyn är av riksintresse för kulturminnesvården. Många av byggnaderna är fina exempel på den dalsländska bebyggelsen från mitten av 1800-talet och är samlade i gamla bybyggnader. Mellan åren 1856-1916 fanns en brunns- och badanstalt i Tegen med hälsobringande järnhaltigt vatten.

Vykort från Tegen omkring förra sekelskiftet

Buterud
Buterud ligger mellan sjöarna Åklång och Råvarp. Här kan man göra vandringar på båda sidor om Dalslands kanal, bestiga Buterudsklacken med vacker utsikt samt besöka Buteruds naturreservat öster om Buterud.

Källhults affär på 1950-talet

4 Källhult
Här fanns lanthandel med post mellan åren 1921 och 1968. Strax söder om den gamla affären finns en källa som aldrig fryser eller sinar. Det är den som har gett namn åt byn. "Hult" betyder lövskog.

Elever vid Källhults skola 1896

5 I Källhult finns även en välbevarad skolmiljö från 1860-talet med småskola och folkskola. Lärarbostaden från 1930-talet är senare renoverad. Huset är nu privatbostäder.

6 Vid bygdegården finns en sten med skålgropar. Den har flyttats hit från sitt ursprungliga läge.

7 En skogsväg till höger om bygdegården leder till ett område kallat "flyra", vilket innebär skoglös grusmark som tidvis är översvämmad.